

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnih prejemah:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Štamparstvo: Knafljeva ulica št. 5, (v priliku levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan svojo izjavo odda in prejemlje.

lasirati veljajo: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo št. 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. Narodna tiskarna telefon št. 65.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 6-50	četrt leta 7—
na mesec 2-30	na mesec 3—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 65.

Kočevje.

Za ljudsko štetje se pripravljajo Nemci in vlada na poseben način. Vse postopanje je tako, kakor da hočejo Nemci in vlada med slovenskim prebivalstvom povzročiti nekako paniko, da bi se ljudje iz samega strahu dali vpisati za Nemce.

Zdaj straše po Kočevju orožniki in zasledujejo s pomočjo policije tiste strašne hudodelce, ki so razdajali in raznašali letake »Deset zapovedi Slovencev v Kočevju ob ljudskem štetju.« Razbojnikov bi ne mogli s tako vneto zasledovati, kakor zasledujejo sedaj razbojvalce teh letakov. V nemških očeh je to strašen zločin, da hočemo Slovenci, naj bi slovenski ljudje pri ljudskem štetju zapisali slovenski občevelni jezik.

Od zanesljive strani smo izvedeli, da je to maslo okrajnega glavarja Schönbergerja, ki hoče na vsak način imeti svoje žrtve.

Nobena tajnost ni, da bi Nemci radi izkazali kar mogoče malo slovenskih prebivalcev na kočevskem ozemlju. Napeli bodo vse sile, da bi kolikor več mogoče Slovencev zapisali kot Nemce. In vlada jim pojde na roko, vlada želi pokazati, da je kočevsko ozemlje res popolnoma nemški otok na Kranjskem.

Resnica pa to ni. Kočevsko mesto samo ni popolnoma nemško, kaj se različne vaš. Telovadno društvo »Sokol« v Kočevju ima 43 članov, Ciril-Metodova podružnica v Kočevju ima 87 članov in podružnica »Stražec« v Livoldu — 20 minut od mesta Kočevje — ima nad 100 članov. Tu pa še niso všteti delavci rudnika, katerih je nad 600 in ki so vsi slovenske ali hrvaške narodnosti.

Kočevje je kakor ločeno od drugega sveta in smejo Nemci s pomočjo nemške vlade počenjati, kar hočejo. Pri ljudskem štetju se bo to najbolje pokazalo, zlasti pri štetju rudniških delavcev in kmetov. »Kar živi na kočevskem, mora zapisati nemški občevelni jezik.« To je parola, ki so jo izdali kočevski Nemci in ki jo bodo poskusili s svojo znano brezobzirnostjo tudi uresničiti. Storili bodo to toliko lažje, ker imajo vlado na svoji strani. Orožništvo straši Slovence že sedaj z zasledovanjem raznaševalcev letaka »Deset zapovedi Slovencev v Kočevju ob ljudskem štetju« in bega zlasti nezavedne Slovence z različni preiskavami, ki naj vzbujajo

med ljudmi strah in jih pripravijo do tega, da se bodo pod tem nemškim in vladnim pritiskom pri ljudskem štetju dali vpisati za Nemce.

Poslanec dr. Kramar o slovanski ideji in o Jugoslovanih.

Kakor smo na kratko že poročali med brzojavkami v št. 462 našega lista od dne 20. t. m. je v imenu slovenskega akadem. društva »Ilirija«, hrvaškega akadem. društva »Hrvat« in srbskega akadem. društva »Sumadija« v Pragi na shodu mladočeske stranke v Préloucu dne 18. t. m. pozdravil z navdušenimi besedami gospod cand. iur. L. Lotrič poslanca dr. Kramarja kot velikega Čeha, velikega Slovana in prijatelja Jugoslovancov ter kot odkritega svobodnomošleca.

Poslanec dr. Kramar je odgovoril na pozdrav sledeče:

»Dragi prijatelji! Globoko me je ganilo, kar sem tu slišal. Oprostite mi, da sem tako ginja. Hvala vam za tople besede vašega zastopnika, gospoda Lotriča in za ta mili, čisto slovanski način, s kakršnim ste me pozdravili.

Mi Čehi nismo bili nikdar nič drugega nego Slovani, za nas sta bili besedi Čeh in Slovan eno in isto.

Samo ob sebi se razume, da se je morda včasih pri nas dvomilo o tem, ali je slovanska ideja tudi praktična ideja, in sicer predvsem zato, ker je del vseh nas Slovanov bil tak, da je bilo za to treba v resnici vere, ki prestavlja gore, da je človek mogel verovati v sodelovanje in slovansko delo. Slovanska ideja je ostala glavni ton vsega tega, kar smo hoteli, in ravno pri nas je to imelo svoj veliki pomen. Mislim, da je ravno naš narod z delom prišel k veliki samozavednosti, da se je obenem naš narod vsled svoje težke zgodovine in svojega stoletnega boja dvignil k takemu pomenu, da so morali vsi imeti respekt, in da je o nas vsakdo moral vedeti, da smo Slovani in da hočemo biti Slovani, da to, kar delamo, ne delamo samo zase, da nečemo pomoči, ker smo zadostni močni, da zmagamo v svojem boju.

Mi stojimo tu tako trdno, kakor smo stali stoletja. In zato, ker smo imeli tako veliko zaupanje v sebe,

zato smo bili mi, ki smo hoteli slovanskega bratstva, ne za nas, temveč za vse. Slovanstvo je težaven problem, in če si kdo misli, da mi ostanejo oni nepozabni trenutki v Petrogradu in na slovanskem kongresu v Pragi celo življenje svetli, jasni trenutki, se moti.

Globoko me je ganilo to, kar se je zgodilo, priznavam. Toda hotelo se mi je spet živeti in voditi politiko v velikem slovanskem stilu. Sicer sem pa imel vendar težke trenutke. Videl sem, da so zapreke tako velike, da bo treba velike vztrajnosti, potrpljenja in predvsem kakor skala trdne vere. Zato me prevare, ki so prišle, niso presenetile. Vedel sem, da pridejo in morajo priti, ker nisem človek, kateri ne pozna prepado. Toda vse te prevare mi ne vzamejo vere, ne zato, ker morda verujem v zmagoslavje idealov, oprostite to je bolj vera za mlajše ljudi, nego sem žalibog jaz, temveč zato, ker verujem, da bodo narodi lahko živeli in bodo lahko veliki le tedaj, kadar med njimi ne bo bojov, kadar ne bodo neprijateljem v korist delovali s svojimi medsebojnimi neprijateljstvom in z lastno neednostjo.

V tem je moja vera in zato verujem, da vse to prinesemo in pridemo čez vse te težave h končnemu cilju, kakor pri nas Slovanih niti drugače biti ne more, k cilju, ki pomenja ne samo mirno razmerje med nami, temveč tudi nasproti drugim narodom.

Mi Slovani nismo živeli nikdar od bojev. Morda je to napaka v slovanskem značaju, toda mi ne znamo biti drugačni. Naša sloga ne pomenja neprijateljstva nasproti drugim, temveč pomenja, da se znamo braniti proti napadom drugih, da znamo stati trdno in da bomo trdnjava ne le na severozahodu, temveč tudi na jugu.

Če je kdo med nami, ki ne vidi, da je le v veliki slovanski ideji naša sila, je pač dovolj kratkoviden. Slovanska ideja ni preveč priljubljena, posebno ne zgoraj. Čisto naravno je, da politiki, kateri se sicer ne boje izraziti svojega prepričanja, iz raznih političnih vzrokov nečejo slišati mnogo ravno o svojem slovanstvu. Naj bo! Ničesar nimam proti temu, tudi to jim privoščim. Toda tudi tam, kjer je danes toliko neprijateljstva nasproti slovanstvu, spoznajo, da Slovani niso neprijatelji te države, temveč da so neprijatelji te države, ki se šteje svojih odjemalcev. Zanj je število plačujočih odjemalcev odločilnega pomena in edinole od tega je usoda našega mesečnika odvisna. Če založnik stori kolikor more in če se »Zvonov« urednik z vso vestnostjo trudi, polniti »Zvonove« predale z gradivom, ki more vsakomur nuditi nekaj, je tudi občinstvo dolžno storiti svojo dolžnost, dolžno je pridno segati po listu in mu z izdatnim pridobivanjem naročnikov pomagati uspevanje. Ne bi je smelo biti napredne inteligentne rodbine, ki v svoji domači knjižnici ne bi imela »Ljubljanskega Zvona«, pogrešamo pa marsikatero, ki sicer prav rad poudarja kulturno važnost dobrega, poučnega in razvedrilnega čtiva. To ni prav, to se končno mora izpremeniti. In nočemo dvomiti o tem, da se bode tudi v resnici izpremenilo, ker vemo, da se pri nas vohče kaj mnogo čita in da je na vsej misli pred vsem kriva komoditeta. Poziv, ki se opira na toliko odkritosrčnost, ne more ostati brez uspeha.

In »Ljubljanski Zvon« tudi v resnici zasluži našo najenergičnejšo podporo. Ne morda samo zaradi tega, ker nam je vzgojil cele generacije pesnikov in pisateljev, tudi ne samo zato, ker je nekako oficijalno slovensko in kulturno glasilo naprednega razumnštva, marveč predvsem zato, ker je v istini prav dober sa-

ve tisti, ki ščujejo to državo proti Slovanom.

Ko to spoznanje pride — in mogoče, da pride kmalu — potem se bode vsi javno in odkrito priznavali k slovanstvu. Do tedaj pa ostanemo mi temu slovanstvu zvesti in posebno vam, mladi prijatelji, ki stojite v zelo nevarni poziciji, sem zelo hvaležen, da čutite slovansko.

Vaša pozicija je morda še bolj v nevarnosti nego naša. Vi imate morda še težjo nalogo nego mi, in sicer zato, ker smo mi že večino, pravzaprav večji del svojega narodnega dela izvršili in lahko danes rečemo, da — kar se tiče našega narodnega razvoja — »tjemo tako« uredno, da se nam ni treba bati za prihodnost. Pri vas je situacija težja. Mi Čehi čutimo bolj nego katerikoli slovanski narod, kaj pomenja neugodna geografična lega. Mi štrlimo kakor polotok v germansko morje, in odtod ta naša težavna situacija, naš težavni boj, odtod pa tudi ta naša samozavest, ker smo se znali držati tisoletja.

Vaša pozicija ni nič manj težka. Velika nemška ideja čisto naravno pojasnjuje pritisk k morju, k temu morju, k sredozemskemu morju, in ta pritisk je tako star kakor nemška zgodovina. Ta stara ideja v resnici ne more biti drugače uresničena nego s tem, da ste vi podjarmljeni, ali pa da ne bote v zapreko tega, kar nemška ideja želi doseči.

Vi ste na poti k Adriji in vi morate nam ostati, ostati trdno, da varujete ne le svoje lastno življenje, temveč da čuvate tam velike interese Slovanstva, kajti želimo si, da bi bili tam močni in trdni, da bi ne dopustili, da nastane iz Adrije nemško morje. Vi izpolnjujete s tem eno največjih nalog, kar jih ima Slovanstvo, in zato nimate le vi dolžnosti nasproti Slovanstvu, temveč imate tudi Slovanstvo velike dolžnosti nasproti vam in mora vedeti, da ta boj, ki ga bojujete ni le slovensko-hrvaški boj, temveč boj, veliki boj Slovanstva.

Srečno me veseli, da vas je pot pripeljala v Prago na češko univerzo. Veseli me, da na tej češki univerzi rastejo globoke srčne zveze med češkoslovansko mladino, da ste vzgajani v slovanskem duhu, v katerem edino leži naša, naša in vsega Slovanstva prihodnost.

Iz cele duše vam bomo pomagali, kolikor bo v naših močeh, da dobite svojo visoko šolo. Dokler pa tega ne bote imeli, upam, da ostanete naši in ko bote svojo visoko šolo imeli, pa

upam, da naše zveze ne prenehajo, da bomo mi hodili k vam in vi k nam.

Ostanite naši prijatelji v ljubezni in upajmo, da bomo skupno delovali v korist svojim velikim ciljem, v korist ideje zblizanja vsega Slovanstva, kateremu smo mi najskrajnejša straža in kateremu moramo biti najsvetlejši in najjasnejši vzor.

Govor poslanca dr. Kramarja je vzbudil med poslušalci, posebno se med številno navzočimi jugoslovanskimi dijaki nepopisno navdušenje in je v vseh zapustil nepozaben globok vtisk.

Dnevne vesti.

+ Ljubljanske občinske volitve.

Ni se znano, kdaj se bodo vršile nove volitve v občinski svet. Najbrže žele čez dobra dva meseca. A socialni demokrati že mahajo s cepcem okrog sebe, kakor bi bili obsedeni. Zdaj so se zagnali v dr. Trillerja, ki je zadnjič na shodu rekel, da prihajata pri prihodnjih občinskih volitvah samo napredna in klerikalna stranka v poštev. Zaradi te izjave je »Rdeči Prapor« kar iz sebe in rolni, kakor da je obseden, da si prav umeti, kaj mu je in kje ga čevlji tišči. Kar je namreč rekel dr. Triller, je gola in čista resnica, ki jo mora priznati vsak, kdor ni na glavo padel. V poštev prideta pri prihodnjih občinskih volitvah samo dve stranki: napredna in klerikalna. Samo med tema je boj za večino v občinskem svetu. Da so poleg teh dveh strank še druge stranke in stranke v Ljubljani, tega vendar nihče ne taji. Imamo nemško stranko, imamo socialno - demokratično stranko, imamo narodne socialce itd. A te ne pridejo v poštev, ker izmed teh ne more nobena dobiti večine, v najboljšem slučaju le nekaj zastopnikov. To je dejstvo, ki ga »Rdeči Prapor« kar iz sebe in rolni, kakor da je more utajiti. Boj bo med napredno in med klerikalno stranko, kajti le ona od teh dveh more dobiti v današnjih časih večino. »Rdeči Prapor« bije ob mizo in se pridruža, da bodo tudi socialni demokrati postavili svoje kandidate. O tem čisto nič ne dvomimo in tega jim tudi nihče ne brani. To je pravica, ki jo ima vsaka stranka. Če bodo pa ti socialni demokrati dobili tudi toliko glasov, da bodo dosegli kake uspehe, je seveda drugo

LISTEK.

„Ljubljanski Zvon“.

Kakor že večkrat, je tudi letos konec poletja počila vest, da bode mesečnik »Ljubljanski Zvon« z novim letom nehal izhajati. Dočim pa se je ta nevesela novica druga leta kmalu izkazala kot neutemeljena, se je letos vzdrževala z vso trdoživostjo in na vseh koncih in krajih se je o tem vprašanju razpravljalo kakor o gotovi stvari. Bilo je mnogo tarnanja in javkanja, še več pa prikritiga in neprikritiga veselja. Ni prijetno, govoriti o tej stvari, toda treba je, da se o vsem tem javno izpregovori neprikrita beseda. Zato zabeležujemo z vso odkritosrčnostjo: Če se je letos z vso resnostjo govorilo o tem, da se namerava izdajanje mesečnika »Ljubljanski Zvon« ustaviti, te govorice niso bile neosnovane, ampak so decela odgovorjale istini. In če bi bilo že letos prišlo do tega koraka, bi krivda absolutno ne mogla zadeti »Zvonovega« založnika, marveč bi zadela edinole tisto našo inteligentno javnost, ki pač šteje toliko in toliko stotin kritikov in vseboljevocev, pospeševalcev pa tako majhno število, da je založnik skoroda v permanent-

nih stiskah. Če se te skrajno nezdrave razmere z bodočim letom ne izboljšajo, bode končno moral priti trenutek, ki bo za naše razumnštvo vse preje nego časten. Kajti o tem ni dvojbe, da je popolnoma prav imel oni, ki je z ozirom na vprašanje, kaj naj se stori z »Ljubljanskim Zvonom«, dejal, da razumnštvo, ki niti toliko naročnikov ne spravi na noge, da bi naročnina pokrivala izdatke, sploh ne zasluži, da se mu izdaja posebno literarno glasilo. Za trdno upamo, da do te skrajnosti ne pride in da nam sedaj, ko smo prebili najtežavnejšo pot razvoja, ne bode na lepem osahnil list, ki ima že skoro štidesetletno zgodovino.

V razmotrivanju, kakšne bi bile posledice, če bi »Ljubljanski Zvon« moral prenehati, se ne maramo spuščati. Naslika si jih pač lahko vsakdo sam. Eno je gotovo, da od koristi ne bi bile.

Težko nam gredo te besede izpod peresa, in dobro vemo, da bodo na neprijazni strani izvale marsikatero zadovoljno gubo. Toda bolje je z radikalnim urezom odstraniti zlo nego pa pustiti, da se pod lepo zunanjostjo pase gnuloba. Na javnosti je, da prepreči, kar more preprečiti edinole ona sama. Ne sme se namreč pozabiti, da založnik »Ljubljanskega Zvona« nima zakladnic, iz katerih bi lahko zajemal in zalagal na meseč-

se za število svojih odjemalcev. Zanj je število plačujočih odjemalcev odločilnega pomena in edinole od tega je usoda našega mesečnika odvisna. Če založnik stori kolikor more in če se »Zvonov« urednik z vso vestnostjo trudi, polniti »Zvonove« predale z gradivom, ki more vsakomur nuditi nekaj, je tudi občinstvo dolžno storiti svojo dolžnost, dolžno je pridno segati po listu in mu z izdatnim pridobivanjem naročnikov pomagati uspevanje. Ne bi je smelo biti napredne inteligentne rodbine, ki v svoji domači knjižnici ne bi imela »Ljubljanskega Zvona«, pogrešamo pa marsikatero, ki sicer prav rad poudarja kulturno važnost dobrega, poučnega in razvedrilnega čtiva. To ni prav, to se končno mora izpremeniti. In nočemo dvomiti o tem, da se bode tudi v resnici izpremenilo, ker vemo, da se pri nas vohče kaj mnogo čita in da je na vsej misli pred vsem kriva komoditeta. Poziv, ki se opira na toliko odkritosrčnost, ne more ostati brez uspeha.

In »Ljubljanski Zvon« tudi v resnici zasluži našo najenergičnejšo podporo. Ne morda samo zaradi tega, ker nam je vzgojil cele generacije pesnikov in pisateljev, tudi ne samo zato, ker je nekako oficijalno slovensko in kulturno glasilo naprednega razumnštva, marveč predvsem zato, ker je v istini prav dober sa-

bavnopoučen mesečnik, neprimerno boljši nego marsikateri med nami prav brez vsake potrebe vedno še razširjeni nemški list silene smeri. Ze površen pogled v seznamek njegovih sotrudnikov in priobčenih člankov kaže pisano pestrost. Po dobrem preudarku se menjava poezija in proza, zabavno in poučno čtivo. Če ni samo suho zlato, kar prinaša »Zvon«, tega vendar ni kriv list, marveč gre krivda trenutnemu stanju slovenskega leposlovja, ki šteje le majhno število resničnih pesniških in pisateljskih mojstrov, pa mnogo dobro nadarjenega naraščaja. »Zvonov« urednik more le izbirati, če pa slučajno ne pride nič imenitnejšega pod roko, ga vendar ne moremo prisiliti, da bi sam legel v porodniško postelj in rodil briljant za briljantom. Sicer pa se pri nas vse preveč kritikuje in vse premalo popevuje. Če naj uredništva pesniškega in pisateljskega naraščaja ne vzgajajo s tem, da jim odpirajo predala svojih listov, kdo naj jih vzgaja. Sploh pa je med »Zvonovimi« mlajšimi sotrudniki mnogo talentov, za katere nam bi po vsej pravici bilo hudo žal, če bi bili v slučaju, da »Zvon« preneha izhajati, prisiljeni iakati ali zavetja pod drugim krovom. In končno je v krogu »Zvonovih« sotrudnikov vedno toliko starih, že priznanih in priljubljenih pesnikov

in pisateljev, da se mora z vsebino zadovoljevati vsakdo, kogar ravno ne pika najbolj sitna maha.

Menda ga ni izlepa urednika, ki bi imel tako težavno stališče, kot ga ima »Zvonov« urednik. Temu je list premalo poljudno pisan, oni zabavlja, da je preveč poljuden in premalo literaren, tretji zabavlja, da je v njem preveč cankarjanstva, oni zopet graja, da je list vse preveč proforski, tako da ga še ni rodila slovenska majka, ki bi bil blagoslovljen s tolikimi zmnožnostmi, da bi mogel ustrezati na vse strani in zadovoljiti slehernega »Zvonovega« naročnika, kaj šele tiste kritike, ki čitajo »Zvon« edinole po kavarnah, sploh iz druge roke. To je hiperkritičnem, umstvena blaziranost in čisto nepotrebnost, pravzaprav že naduto sitnarjenje. Tako je, pa zamera gor ali dol. Bolj pametno bi bilo, če bi ti kritiki nabrali »Zvonu« toliko naročnikov, da bi »Zvon« mogel leto za leto razpisovati pisateljem nagrade, ki bi marsikateremu omogočile, da se z večjo vneto in z večjo brezskrbnostjo posveti svojem estetičnemu zvanju nego je to mogoče sedaj, ko morajo biti pisateljski honorarji tako neznačni, da pravzaprav trati čas in zapravlja duševne zmnožnosti, kdor se je posvetil pisateljevanju.

(Konec prihodnjega.)

praznanje. V postev pride, v belokor gre za socialne demokrate pač samo tretji volilni razred. V tem bo okrog 14.000 volilcev in volilk, med njimi tudi vsi volilci prvega in drugega razreda. »Rdeči Prapor« si lahko izračuna, koliko ima med temi 14.000 volilci svojih pristavov in če neče samega sebe varati, mora priznati, da se sence upanja ni, da bi dobili socialni demokrate v tem razredu večino. V najboljšem slučaju znajo s cepitjem naprednih glasov pomagati klerikalcem do zmage in vloviti en ali dva mandata po proporcionalnem sistemu. Več je, kolikor se da soditi po človeški previdnosti, popolnoma izključeno. Koliko bo socialnim demokratom pomagano, če bi spravili klerikalce na konja in pri tem vjeli en ali dva mandata za občinski svet, v katerem se sedelo 45 občinskih svetnikov, o tem naj socialni demokrate sami premišljajo. Eno pa moramo še povedati »Rdečemu Praporu«: Kakor vsaka stranka, ima tudi napredna stranka pravico, agitirati za svojo kandidate. Narodno - napredna stranka se je vedno bojevala s poštenimi sredstvi, dočim so bili že različni socialni demokrate obsojeni zaradi volilnih sleparij.

+ Zavarovalnica zoper nezgode v Trstu izkorišča kranjske delavce na nezakoniten način, v slučaju nesreče pa dela z njimi s kruto brezobraznostjo. Kranjci plačujejo ogromne vsote v to zavarovalnico, ne dobe pa ničesar, ali pa se morajo leta bojevati za svojo pravico. Tudi primorskim slovenskim delavcem se ne godi nič bolje. Ta zavarovalnica ima denar samo za Lahe. Lah dobi vse, Slovence ničesar. Zaradi tega se pri tej zavarovalnici tako dobro razumejo laški kamoristi in laški socialni demokrate. Ti komandirajo v zavarovalnici - slovenski delavci ima pa škodo. Naravno je, da je to postopanje rodilo odpor in naravno je, da je združen slovenski odbor postavil dogovorno z delavci slovenske, oziroma hrvaške narodnosti kandidatno listo za vse kategorije in dolžnost narodno - zavednih delavcev, ki jim je res za lastno korist, je da pomagajo tej listi do zmage. Le na ta način je mogoče streti premoče laških izkoriščevalcev slovenskih in hrvaških delavcev.

»Rdeči Prapor« ve to prav dobro, a tega ne sme povedati, ker ima vezane roke. »Rdeči Prapor« mora socialno - demokratičnemu stališču dati vsem prednost in vsled tega mora iti glede delavske zavarovalnice v boj za laške socialne demokrate, da bi bila zmaga laških socialnih demokratov in kamoristov na škodo slovenskim delavcem in tudi slovenskim pristavam »Rdečega Praporja«. Ko bi »Rdeči Prapor« smel, kakor ne sme, bi se gotovo sam pridružil združenemu slovenskemu odboru in pomagal zlomiti krivično gospodstvo Lahov v delavski zavarovalnici. Ali kot socialno - demokratični list ne sme iti v boj proti drugi socialno-demokratični stranki, naj se gre v tem boju tudi za pravično stvar, za korist slovenskih delavcev. Zato pa psuje! Slovenski »Rdeči Prapor« dela tlako laškim socialnim demokratom in kamoristom in psuje tiste, ki se potegujejo za to, da bi zavarovalnica postala pravična slovenskemu delavstvu.

+ Imenovanja pri pošti. Za poštne nadoficijale so imenovani poštne oficijali gg. Hugon Noncovich in Viktor Zischka za Trst; Ivan Mermolja za Gorico in Mihael Palčič za Ljubljano.

Dva zrela fanta. Okoli St. Jerneja, Velikega Bana in Malega Bana so se dogajale prav pogosto različne tatvine. Pred Kresom letos je bil ukraden Alojziju Mencinu v Drami iz sobe bankovec za 10 K. Takrat je služil pri Mencinu 18letni Anton Furlan, ki je pa na Kresni dan nenadoma, brez slovesa odšel. Že 3. avgusta je bilo ukradenih Francetu Gorenju iz Arži 70 K in njegovi ženi 40 K. Tat je ubil šipo pri oknu, odprl okno in zlezal v sobo. Vzel je tudi uro z verižico. Dne 22. septembra je nekdo vlomil v hišo Matije Kočmana iz Drče ter mu ukradel nekaj masti, sladkorja in obleke. Tri dni pozneje je vzel nekdo Marjeti Škrbec iz Volčje vasi iz miznice 18 K denarja. Ni še minul teden, ko je bila ukradena Janezu Zrimšku iz Vrhovcev iz zaklenjene hiše puška - dvocevka. Od tega časa so ljudje pogostoma videli Antona Furlana hoditi s puško po gozdih in s tovariši popivati po različnih gostilnah. Dne 3. oktobra t. l. so vlomili v klet (zidanico) Jožefa Simončiča iz Javornice. Zakurili so ponoči v peč, pekli divjačino na Simončičevi masti, izpili čez 20 litrov njegovega vina in mu odnesli nekaj malenkosti, za zahvalo pa mu pobili nekaj posode. Dne 4. decembra je šel France Miklavčič iz Vel Bana po vodo in zaklenil hišo. Ko pride domov, mu pride v njegovi hiši nasproti neznan mladenič z ruto na glavi in našušmarjen. Vendar je Miklavčič v tujo dobro spoznal Antona Furlana, ki že od Kresa ni nikjer delal, pa dobro živel in vedno popival in hodil na lov. Posestnik Zupan iz Javorovi-

ca je oročnikom pisanil, da je tudi njemu bilo vzetega nekaj denarja in da hodi Anton Furlan brez previca na lov, ter da je ta najbrže vzel njemu denar. Dne 6. decembra je sodelal drva pred domačo hišo 13letni sin imenovanega Zupana, po imenu Fr. Zupan. Naenkrat poči puška izma blizu stoječega orehu in France Zupan je bil zadet s drobnimi štrkami v život in po obeh rokah. Dva štrka pa mu je prestrelila levo oko. Takoj nato je pritekel k hiši Anton Furlan, seveda brez puške in se hudoval nad Zupanovim očetom, zakaj da ga je naznanil oročnikom, da hodi na lov in da je njemu ukradel denar. Najbrže je ustrelil dečka Furlan s maščevanja, ker ga je bil njegov oče oročnikom izdal. Oročniki so zdaj zaprli Antona Furlana in Antona Berdika, ki je vedno popival s Furlanom, ker imata ta dva najbrže tudi vse omenjene tatvine na vesti.

Zaga mu je strla prsi. France Simončič, kočar iz Družinske vasi, je prišel dne 19. decembra s svojim 13letnim sinom, tudi Francetom, v Zorkotov mlino po moko. Ker je bil Simončič dlje časa žagar, je stikal po Zorkotovi žagi in naenkrat našel, da v spodnjih prostorih ni vse v redu. Vzel je sekuro in šel nekaj popravljat, ne da bi bil med tem ustavljen. Kolo pa je nenadoma zagrabilo njegovo obleko in potegnulo Simončiča med dve kolesi ter mu popolnoma strlo prsi, tako da je Simončič dobro uro potem umrl. Simončič je bil najbrže nekoliko vinjen.

Nepošten sotrudnik. V Kočevju so zaprli trgovskega pomočnika Ludvika Mayerja, doma iz St. Vida na Koroškem. Nabral si je bil namreč več stvari iz prodajalne svojega šefa Jožefa Schobra, pa je pozabil plačati. Povedal pa tudi ni, da bi bili te stvari vključili. Pravijo, da tudi v prejšnjih službah ni bil pošten. Izdal se je sam, ker je preveč razmetaval denar in plačeval po gostilnah in kavarnah za druge ljudi.

Iz Metlike se nam piše: V »Slov. Narodu« z dne 19. t. m. je bilo citati, da so trgovci in obrtniki v Metliki po g. Milanu Guštinu v dobrodelne in narodne namene darovali 140 K. To vsoto pa je g. Guštin sam daroval v dotične namene.

Goljuf. 10. t. m. je prišel k posestniku in gostilničarju Jožefu Kavčiču v Tržiču nek mož, ki se je imenoval Janez Brezovnik, posestnik iz Begunj, ter mu ponudil krompir v nakup. Kavčič je kupil 800 do 1000 kilogramov krompirja za ceno 5 K 40 vin. za 100 kilogramov. Brezovšek se je zavezal, da bo krompir pripeljal med 12. in 14. decembrom. Prodajalec je zahteval 10 K are, katere mu je Kavčič tudi dal. Ko je pa dobavni rok pretekel, se je Kavčič informiral v Begunjah o Brezovniku. Izvedel je, da v Begunjah sploh ni človeka s tem imenom. Goljuf je star kakih 24 do 30 let, srednje velikosti, čokat, ima majhne rumenkaste brke. Oblečen je bil v temnosivo obleko in je imel zelen klobuk na glavi. Najbrže bo identičen s tistim Ivo Brezovnikom, ki je pretekli mesec odpeljal posestniku Jakobu Grašiču v Dobrem Polju 520 K vrednega vola.

Zatekel se je rumen istrski lovski pes. Lastnik ga dobi pri Doktoriču v Boh. Bistrici.

Samomor. Iz Ptujja poročajo: Predvčerajšnjem se je obesil 53letni oženjeni čevljarški mojster in posestnik Juri Breg. Vzrok samomora je neznan.

Truplo novorojenčka v vrtu penzionata zavoda Notre Dame de Sion. Iz Trsta poročajo: Ester Topoli, dekla v tem zavodu za vzgojo deklet, je predvčerajšnjem jutraj, ko je šla po vrtu, našla nekoliko metrov daleč od mejnega zida v ulici Alice precej velik omot, ki je ležal na tleh. Radovedna se je približala in ga odprla. A takoj ga je vrgla z grozo v stran. V omotu se je nahajalo truplo novorojenčka. Policija je bila takoj obveščena o tej stvari in kmalu je prišla na lice mestna sodna komisija. Šlo je za novorojeno dete ženskega spola, popolnoma razvito, ki je gotovo malo časa poprej prišlo na svet. Truplo pa ni imelo na sebi nikakih zunanjih znakov nasilja. Bilo je zavito v dva debela komada oljnatega papirja in potem v nemški časopis iz Nemčije. Truplo se v svrhu sekeje prepeljalo v mrtvašnico pri sv. Justu.

Poskušeno posiljenje. Iz Trsta poročajo: Redarji Sv. Jakobškega komisarijata so včeraj aretirali dva regnikola, 18letnega Nikolaja Bruno iz Ginossa in 22letnega Tomaža Galone iz Tarenta, oba težaka, kakor tudi dalmatinskega mornarja Ivana Merdien, starega 33 let. Ta čedna trojica je v jako obljudenem delu sv. Jakoba zavrila 13letno Ano Rin in jo večkrat poskušala posiliti. Ali na vpitje uboge dekle so pritekli ljudje. Tedaj so jo lopovi popihnil. Pozneje jih je pa policija istaknila in aretirala.

Prepovedan uvod prekomorskega mesa. Iz Reke poročajo: Tukajšnji urugvajski konzul, Rev si je dal

poslati 1000 kilogramov mesa iz svoje domovine, da ga razdeli med mestne toveče. Vlada je pa prepovedala meso izkrenati, kar je znamenje, da služi to samo v reklamne svrhe. Parnik je na to odplul v Trst, ne da bi meso izkrenal.

V mestni hišali so je nahajalo od 4. do 11. decembra t. l.: 77 volov, 7 krav, 8 bikov, 210 prašičev, 116 telet, 10 koštrunov in 2 kosilca.

Mestna pooblaščenka za delo in službe bo jutri popoldne in v soboto dopoldne zaradi snega uradnih prostorov za stranke zaprta.

Zlat jubilej. Včeraj je obhajal na tih način svoj zlat jubilej 36letni Ivan Jerše iz Cirkelja na Gorenjskem s tem, da so se v teh kratkih letih njegove dobe že petdesetkrat zaprla za njim sodniška vrata. Jerše je nevaren tat, vsled česar ima tudi za Ljubljano prepovedan povratek. Ker je pa le ne more pozabiti, je poletel s komaj zopet za praznike, a ga je policija takoj po svoje sprejela in odala na »potice« okrajnemu sodišču.

Božično drevesce je posekal predvčerajšnjem v Tivolskem gozdu nek 12letni deček ter ga odnesel v neko hišo na Marije Terezije cesti, kjer mu ga je policija odvzela, fantiča samega pa izročila domači kazni.

Ukradeni volli. V noči 16. na 17. t. m. je bilo iz hleva ukradenih posestniku Jožefu Zupančiču iz Rožberga pri Veliki Loki par volov, vrednih 900 K. Orožništvo je sedaj lepa in draga živinčeta izsledilo pri posestnici Mariji Lampretovi v Zatični.

Morilec Novaka je policija danes izročila deželnemu sodišču. Navedenec je bil dvakrat predkaznovan in sicer v Ljubljani enkrat zaradi prestopka goljufije, v Rudolfovom pa z dvomesečno ječo zaradi hudodelstva poverebo.

S ceste. Ko je včeraj peljal nek posestnik po Sv. Petra cesti voz mrve, je zadel z njim v plinovko ter jo potegnil z zida in s tem napravil mestni občini 12 K škode. Posestnik je obljubil škodo radovoljno povrniti.

Dva kleparska pomočnika sta se bila pred kratkim spravila v Bohoričevi ulici nad nekega kolporterja ter ga šele po krepkih zausneah pustila iti dalje. Ta jima je izkazal hvaležnost s tem, da je oba ovadil policiji.

Čigav je zavitek? V Staculovi trgovini je neka ženska pozabila zavitek obleke. Lastnica naj se zgleda za ujo pri policiji.

Delavsko gibanje. Predvčerajšnjem se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 15 Slovencev, nazaj je prišlo pa 32 Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno. Branjevska Frančiška Ahčanova je izgubila tri bankovce po 10 K. — Posestnikova hči Terezija Klemenčičeva je izgubila malo rjavo denarnico s srednjo vsoto denarja. — Neka gospa je izgubila bankovec za 50 K. — Ga. Marija Gabrova je izgubila zlat prstan. — Ga. A. B. je izgubila zavitek, v katerem je imela več metrov rdečih trakov. — Franc Šarc, posestnik Cesta na Loko je našel večjo vsoto denarja.

Dežnik pozabila, je neka služkinja od 5. do 10. t. m. v trafiki Mrzli- kar, Sodna ulica št. 4, pri priliki, ko je kupila srečko državne loterije.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je podaril g. M. Guštin, trgovec v Metliki 30 K mesto običajnih božičnih in novoletnih daril svojim odjemalcem. Hvala g. darovalcu in prošnja cenjenim gg. tovarišem, da ga posnemajo. Obenem spominjamo lepo udomačene navade: odkup od prazniških in novoletnih voščil družbi naši v korist. Te vrste čestitk želimo prav mnogo. — »Neka družba v Cerknici« je izročila družbi sv. Cirila in Metoda srečko državne loterije, ki je bila vlečena. Ljubljanska kreditna banka je na to izplačala 8 K 80 v brez odbitka provizije. Za take srečke naša lepa hvala in priporočilo. — »Prva češka spl. delniška družba za zavarovanje na življenje v Trstu« je nakazala 175 K 56 v provizije od polic, sklenjenih v prid družbi. Hvala iskrena!

Društvena naznanila.

Silvestrov večer »Ljubljanskega Zvona«. Kakor vsako leto priredi tudi letos »Ljubljanski Zvon« v veliki dvorani Mestnega doma Silvestrov večer. Ti »Zvonovi« večeri so vselej kar najlepše obiskani, ker se obištevno na njih res izborna zabava. Tudi letos je pričakovati najraznovrstnejša razvedrila, ker se je veselilni odbor izredno potrudil, da nudi obiskovalcem kar najlepše trenutke, ko bodo prestopali iz starega v novo leto. Kakor čujemo, počasti večer starodavni Pavliha, ki ima na razpolago hipe samih takih originalnih mišl in dejanj, da bo vsakega polžegretale okrog oca. Ker bo društveni pevski zbor sodeloval pri vsaki novosti, kar se bo odvijalo v salonu »Narodnega

vaem novih zborov in ker je na sporedno še vse polno drugih zabav, po- hiti gotovo vsak na ta Silvestrov večer.

Društvu »Mladika« je došlo te dni iz Krškega lepo darilo 150 K, katere sta med ondodnimi rodoljub- kami in rodoljubni nabrali vrli gospej Vida Pfeiferjeve in Marija Križmanova. Prav lepa hvala!

Gremij trgovcev v Ljubljani ponovno opozarja svoje člane na sklep občnega zbora, vsled katerega je prepovedano dajati svojim odjemalcem kaka darila bodisi v blagu, ali denarju, ali sploh na kak drug način. Ravno tako je prepovedano dajati društvom darila za prirejanje veselje, tombol in v druge take namene. Proti onim članom, ki se ne bodo držali tega sklepa, bo načelstvo gremija v smislu pravil postopalo najstrožje.

Podporno društvo za dijake na realki v Idriji je imelo v nedeljo 18. t. m. dopoldne v konferenčni sobi na realki svoj redni občni zbor. Po otvoritvi in pozdravu predsednika realčnega ravnatelja dr. St. Benke je podal tajništvo poročilo tel. učitelja Iv. Bajželj. Iz vestno sestavljene poročila povzemamo: V preteklem letu je imelo društvo 8 pokroviteljev, 47 družstvenikov in mnogo podpornikov v mestu, pa tudi izven Idrije. Odbor je imel 5 sej, razposlalo se je več prošenj za podpore, ki so imele lep uspeh. Opuštila se je prošnja na Kranjsko hranilnico, ki je prošnja v prejšnjem letu neugodno rešila. Odbor se je pridružil akciji za ustanovitev ljudske in dijaške kuhinje, ki pa je žal bila preprečena. Dijaki realke so s sodelovanjem delavskega bralnega društva priredili spomladni koncert s povoljnim uspehom. Tudi trgovsko društvo »Mer- kur« iz Ljubljane je priredilo koncert v prid društva. Odbor je vsem izrazil javno zahvalo. Z letošnjim letom je bilo treba vsled novega učnega načrta nabaviti 15 vrst novih učnih knjig, od teh se jih je razdelilo 268 med revne učence. Račun za te knjige je znašal okroglo 1000 kron. Odboritev revnih dijakov z obleko in obutvijo se je letos opustila. Poročilo se je vzel odobruje na znanje. Po poročilu blagajnika prof. Baeblerja je imelo društvo 1720 K 09 v dohodkov in 1717 K 93 v stroškov, torej 2 K 16 v prebitku. Med dohodki je dar c. kr. ministrstva za javna dela 300 K, idrijske mestne občine 200 K, okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji 100 K, notranjske posojilnice v Postojni 40 K, čisti dohodek dijaškega koncerta 192 K 38 v, »Merkurjevega« koncerta 127 kron 53 v, članarina 567 K 90 v, podpore dobrotnikov izven Idrije 179 K. Med stroški pa: za nove knjige 909 kron 57 v, za obleke 74 K 50 v, denarne podpore dijakom 34 K, v hranilnico naloženo 655 K, drugi izdatki 44 K 86 v. Vrednost hranilnih knjižic znaša 8598 K 76 v in se je pomnožila v tekočem letu za 1029 K 88 v. Na predlog poslanca Gangla se izvoli v zvezi s stari odbor in sicer ravnatelj dr. Benk za predsednika, telovadni učitelj Ivan Bajželj za tajnika, prof. B. Baebler za blagajnika, trgovec Valentin Lapajne za odbornika in posestnik Ivan Gruden ter dr. Milan Papež za računsko pregledovalca. Ko se je rešilo še nekaj društvenih zadev, je zaključil predsednik občni zbor z željo, da bi bilo društveno delovanje tudi v prihodnje tako uspešno, kakor je bilo v prvih desetih letih obstoja. Priporočamo to velepotrebno dobrodelno društvo v krepko podporo vsem premožnejšim Idrijčanom na tudi dobrotnikom iz krajev, odkoder dijaši posejajo slovensko idrijsko realko.

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče. Dances, v četrtlet osmič opereta »Graf Luksemburški« (za par-abonente) z gđ. Nadasovo, gđ. Thalerjevo, gg. Iličičem, Bohuslavom in Povhetom v glavnih vlogah. — V soboto ni predstave. — V nedeljo sta obe predstavi dobrodelni ter izven abonementa: popoldne predstava za mladež pri nižnjih cenah — »Trajal- čica« (za lože par). Igrajo najboljši igralke in igralci. Sodeluje orkester, ki ga dirigira g. kapelnik Ed. Czajkanec; — večer opereta »Jenemski manever« (za lože nepar). V torek (nepar) in četrtrek (par) opera »Janko in Metka«.

II. koncert podružnice »Glasbene Matice« v Trstu se je vršil v nedeljo v »Narodnem domu«, čigar velika dvorana je bila natičena polna občinstva. Program je bil umetniško izbran. Sodelovala je vojaška godba pešpolka št. 97 pod vodstvom kapelnika g. Teplega, slovenski rojak dvorni operni pevec g. Betetto in mešani zbor pod vodstvom g. Karla Mahkote. Koncert je v vsakem ožiru znamenito uspel in je občinstvo vsem sodelujočim prirejalo presrčno ovacijo. Po koncertu se je shvalo mnogo občinstva v salonu »Narodnega

ga doma«, kjer je podpredsednik tržaške podružnice »Glasbene Matice« g. dr. Slavik napil g. Betetto, koncertnemu mojstru g. Hubadu in kapelniku g. Teplemu. Za napitnico se je v imenu vseh zahvalil g. Hubad ter napil g. Mahkoti.

Slovanski Jug.

— Protestirane volitve v hrvaškem saboru. V kvesturi hrvaškega sabora so bili vloženi protesti proti izvolitvi tel-le poslancev: grofa Pejačevića v Našicah, dr. Homotarića v Klanjcu, dr. Brankovića v Hoku, dr. Schwarzar v Daruvaru, dr. Spevca v Virovitici, Gašo Devića v Udbini, dr. Kumičića v Zlatarju, dr. Radičevića v Djakovu, dr. Benešića v Šidu, dr. Mažuranića v Selcah, L. Sekulića v Karlovcih, dr. Šišića v Vinkovcih in dr. Neumana v Osjeku. Kakor se za- trjuje, bo vložen protest tudi proti izvolitvi bana dr. Tomašića v I. volilnem okraju v Zagrebu. Verifi- kacijski odseki so imeli seje včeraj dopoldne in popoldne. V tretjem odseku je bil izvoljen za predsednika dr. Medaković, za poročevalca pa dr. Pinterović. Odsek je verificiral vse mandate razen mandatov dr. Homo- tarića, grofa Pejačevića in dr. Neu- mana. V prvem odseku je bil izvoljen za predsednika grof Kulmer, za po- ročevalca pa dr. Krisković. Odsek je proglasil za prepore te-le mandate: dr. Kumičića v Zlatarju, dr. Sekulića v Karlovcih in dr. Šišića v Vinkov- cih. Glede Šišićeve izvolitve predla- ga odsek, naj se ta izvolitev takoj proglasi za neveljavno ter razpišejo nove volitve, ker se je dognalo, da pri volitvi ni dobil potrebne absolut- ne večine glasov.

— Druga seja hrvaškega sabo- ra. Starostni predsednik Erazmo Barčić je sklical drugo sejo hrvaškega sabora na danes dopoldne ob 10. Na dnevnem redu te seje je: 1. poro- čila verificacijskih odsekov in 2. volitev predsedstva. Z veliko napetost- jo pričakuje vsa javnost volitve pred- sedstva.

— Sekcijski načelnik bolgar- skega trgovskega ministrstva v Zagrebu. Šef trgovskega odseka bolgarskega trgovskega in polje- deljskega ministrstva Ivan Lazarov je v svrhu studij dospel v Zagreb. Lazarov je posetil trgovinsko zbor- nico, kjer se je dal vsestransko infor- mirati o trgovskih in obrtnih raz- merah na Hrvaškem, ter si ogledal obrtno šolo, obrtni muzej in trgovin- sko šolo. Bolgarski sekcijski načel- nik se je danes jutraj odpeljal iz Zagreba.

— Hrvaško narodno gledališče v najemu? »Agramer Tagblatt« jav- lja, da se že dlje časa vrše med hr- vaško vlado in dvema osebama poga- janja glede zakupa hrvaškega narod- nega gledališča. Pogajanja so se raz- bila samo zaradi tega, ker dotični osebi nečeta prevzeti gledališkega pokojninskega zaklada.

— Mohamedanska šolska enketa. V Sarajevu so imeli te dni najugled- nejši mohamedanci posvetovanje, ki se je tikalo izključno reforme moha- medanskega šolstva. — Sklepom teh posvetovanj pripisujejo veliko važnost, ker so se moslemi, kakor je razvidno iz njihovih listov, odločili odnehati od svojih starih tradicij glede verske konfessionalne vzgoje mladine ter uvesti tudi za mozlem- sko mladino splošno ljudsko - šolsko naobrazbo.

Književnost.

— Kolera in kako se je moremo čuvati. To brošuro je kot 5. zvezek svoje »Ljudske knjižnice« izdal ured- nik Vekoslav Spindler v Celju in se dobiva knjižnica pri njem. Posamezen izvod stane 20 v in je treba poslati znesek bodisi v denarju bodisi v znamkah vnaprej. Knjižica je pol- ljudno prirejena po hrvaški brošuri g. dr. Vladimira Vrabčevića, ki je doživela 40.000 naklade. Nujno po- trebno je, da se med ljudstvom raz- širi poznanje temeljnih pojmov o koleri in o obrambi proti njej. Zato toplo priporočamo slovensko brošu- ro, ki se dobiva pri uredniku Veko- slavu Spindlerju v Celju, ne le posa- meznikom v nakup in proučenje, ampak osobito vsem korporacijam, krajnim šolskim svetom, društvom, denarnim zavodom itd., ki jim je pouk ljudstva v tako važni stvari pri sreju, naj jo naročijo v večjih množi- nah in je razdele med ljudstvo.

Izpred sodišča.

Dekleta je klical. 6. t. m. sta šla kmetaka fanta Anton Brodnik in Mihael Ravljan k hiši Mihaela Ledi- naka v Gaberniku v slovenjegra- škem okraju, da tam trkata na okno ter kličeta domača dekleta. Anton Brodnik se je postavil na neko pred hišo stoječo klop, ki se je pa prevrnila ter povzročila tak ropot, da so se ljudje v hiši šodili. Budar Martin Ovenk, ki se je tudi šodil iz opanja, je vzel palico ter šel iz hiše, kjer je takoj našel Brodnika prestopavati.

prodnik je sadobil ved ran. Martin Oveik je bil zaradi tega oboje od oaljakega sodišča v šestmesečno telko ječo.

Razne stvari.

* Nov vir radia. Novi institut za raziskovanje radia na Dunaju je preiskal v teh dneh v Trenčinskih Toplicah na Ogrskem ondote žveplene vrele in je konstatiral, da obsegajo veliko množino radia.

* Grozovit čin blaznega. V Parizu je zblaznel nek mizar in si je začel z nožem rezati kose mesa od telesa, katere je metal skozi okno na cesto. Ko je začela njegova žena na pomoč klicati, je skočil skozi okno ter obledel mrtve.

* Umor in samomor iz ljubosumnosti. V Primolanu je ondodni hotelir Fabbri svoj dvajsetletni soprog, s katero se je šele pred kratkim poročil, s britvijo vrnil prerezal ter na to samega sebe umoril. Odrezal si je skoraj glavo. Vzrok grozovitega čina je ljubosumnost.

* Največji vodovod na svetu imajo zdaj na Špankem, in sicer vodovod iz Abede, ki je bil zgrajen ob enem z aragonskim in katalonskim kanalom in je bil pravkar dograjen. Glavna cev tega vodovoda ima v premeru 4 m in je iz betona. Vodovod preskrbuje z dobro pitno vodo par mest, poljedelcem pa bo dajal ob suši vode za zamakanje polja.

* Nova verska sekta. V Londonu romajo zdaj spoznavati nove verske sekte, ki jih je poznati že na zunaj. Nosijo namreč dolge lase in dolgo brado. Sekta oznanja, da je na svetu samo 144.000 »izvoljenec Gospodovih« — kako so prišli do te številke, menda se sami ne vedo — vsi ostali so »neverniki«. Sedež angleških dolgolasih sektarjev je Exeter. Sekta se je porodila seveda v Ameriki, ki je dežela ne samo pametnih in praktičnih ljudi, temveč tudi velikih prismoj.

* Volk v gledališču. V nekem broklinskem gledališču igrajo melodramo revolverjska kraljica. V tej igri igra tudi živ volk s tem svojo vlogo, da mora tuliti. Junakinjo prinesejo zvezano na oder ter jo vržejo v voljo jamo. Pred par dnevi se je volku posrečilo uiti iz kletke ter priti med občinstvo. Žival je hotela pobegniti. Postala je pa vsled upitja gledalcev divja in je razmesarila neke ženske desno roko. Osem drugih oseb je ugriznil in težko ranil. Policiisti zaradi gneče niso mogli streljati. Končno je pograbil nek pogumni mož zverino ter jo vrnil na oder, kjer so jo prijeli.

* A. E. I. O. U. To se pravi: Austria erit in orbe ultima, ali po slovensko: Avstrija bo zadnja na svetu. Mi bi pa skoro rekli, da je že. Kajti že na Turškem so nas prehiteli, in Turčija je doslej veljala za zadnjo državo. — Iz Carigrada naznanjajo, da je bil tam aretiran urednik demokratičnega organa na ukaz vojnega sodišča, in sicer zato, ker je v svojem listu pisal proti prostozidarstvu na Turškem. V Avstriji je pa prostozidarstvo sploh prepovedano in če bi kdo proti njemu govoril, bi dobil še medaljo ali pa bi postal »hofrat«. Res — A. E. I. O. U.

* En gros trgovina s človeškim mesom. V Jassyju so ustanovili veliko trgovino pod imenom Moreno. Čudno je bilo, da ta trdka ni nikdar kupčevala z blagom; pač pa so obiskovala ta zavod mlada dekleta. Oblasti so vsled tega pregledale to čudno trgovino. Pri tem se je pokazalo, da se ta trgovina peča s razposiljevanjem mladih deklet in da je v zadnjem času prodala čez 300 deklet za ceno od 800 do 3000 frankov komad na prekmorske tolerančne hiše. Moreno in štirje drugi sokrivi so bili aretirani.

* Božič angleškega kralja. Letošnji Božič bo prvi, ki ga bo novi angleški kralj preživel v svojem novem dostojanstvu. Vsako leto o Božiču daruje angleški kralj vsem evropskim vladarjem po eno svojih najnovejših fotografij z lastnoročnim podpisom. Tudi ostalim članom vladarskih rodbin pošilja darove, ki jih ponavadi izbira sam. Svojim otrokom — ima jih šest — daje božične darove sam; kadar zaspe, jim jih nanosi v sobe. Tudi na svoje prijatelje ne pozablja angleški kralj, tudi njim daje darove. In slednjič so tu še dvorni uslužbeni. Za dvorni personal se vrši o Božiču na dvoru gledališka predstava, na katero pride tudi kralj. Za svoje osebnostne služabnike pa priredi kralj celo kar dva plesa, na katera tudi mora priti. Tako vsaj je delal rajni kralj Edvard, in najbrže bo tako storil tudi njegov sin. — Kakor je pa iz tega videti ima angleški kralj presneto veliko dela z Božičem.

* Posrečen dovtip. V nariških listih sta se pojavila zadnjič dva oklica; prvi se je glasil: »Eleganten, bogat gospod bi se rad oženil z izobraženo damo četudi brez nemožnosti« — in drugi: »Bogata dama bi se rada seznanila z izobraženim go-

spodom. Prišlo je ožen 200 čeplov. Tisti ptiček, ki je dal obo oklica v listo, je zdaj vsem tem 200 osebom moškega in ženskega spola pisal (vsaki posebej seveda) naj pridejo v nedeljo popoldne v kavarno »Des arcades«. Gospodom in damam je še posebej naročil, naj imajo v gumnici belo rožo. Obenem pa je pisal policiji, da bo to in to nedeljo imel v kavarni »Des arcades« klub rojalistov »Bela roža« drisavi novaren tajni sestanek. V nedeljo je policija še ob dveh postavila h kavarni stražo. Kmalu so začele prihajati dame in gospodje z belimi rožami. Policija je seveda nastopila v svo strogostjo — tu pa je prišel na dan dovtip. »Sodelovalci« so z dolгими nosovi odšli, Pariz se pa smeje potegnjenim gospodom, damam in policiji.

* Grozopolna storija. Klerikalni praški dnevnik »Čech« pripoveduje sledečo grozopolno storijo o sprejetju Roosevelta za člana prostozidarske lože »Ak Sar Ben« (kje neki je ta loža), ki se je izvršilo ravno zadnjič. »Čech« torej pripoveduje: glavni sedež lože je ogromno poslopje z velikim številom temnih hodnikov in sob, podzemskih tunelov itd. (Torej približno kakor portugalski kloster). Po teh tunelih je napeljana vrvi, ki v enomer teče naprej. Med divjimi zvoki, žvižganjem in rjovenjem se je moral Roosevelt prijeti vrvi in drčati z njo zdaj gori, zdaj doli, zdaj na levo, zdaj na desno, dokler ni pridrčal v prostorno dvorano, kjer ga je sprejel »magister« reda. Ta ga pozove, naj stopi na špičo ogromnega globusa (učeni »Čech« vsekakor misli, da ima krogla tudi »špičo«), ki se naenkrat začne gibati, in Roosevelt naenkrat sfrči z globusa v mehko postlan (to je še sreča) prepad. Tam ga je že čakal avtomobil in v njem odlični člani reda. Avtomobil leti silno hitro dalje, vse se razjasni in Roosevelt je naenkrat v areni polni ljudi. V sredi je nekaj vrtiljak, ki se hitro vrti in Roosevelt mora iti nanj. Z njim pa se na vrtiljaku vrte tudi krasne deklice. Druga za drugo popadajo iz vrtiljaka. Ljudje v areni kriče kakor norci — krasne deklice so iz voska. V tem strašna eksplozija, vrtiljak se razbije in Roosevelt pada na mehko seno (spet nenavaden ugoden slučaj). Pa to je bil le majhen del skušnje. Glavna stvar sploh ni prišla v javnost. Le toliko je gotovo, da to, kar je doživel Roosevelt na svojih lovih na leve in tigre, ni nič v primeri s sprejemno skušnjo v prostozidarsko ložo »Ak Sar Ben«! — To je pravzaprav že več nego grozno, namreč, da klerikalni »bravci« take storije verjamejo. Ali je pa morda kak svobodomiselnih navihaneec na duhu uboga »Čecha« prav pošteno potegnil! To je tudi mogoče.

* Zločinci in njihov navade. Draždanski državni pravdnik dr. Erich Wulffen je izdal knjigo, v kateri opisuje razne kriminalne slučaje, ki niso zanimivi samo vsled svoje kurioznosti, temveč označujejo zločinstvo v vseh potezah in raznovrstnostih. Ta knjiga je nekaka zgodovina zločinstva z njegovimi temeljnimi pogoji, zunanjimi vplivi in tipičnimi »uspehi«. Navajamo samo nekoliko zanimivih zločinov iz te knjige. — Tat površnikov na primer opozori v Monakovem gostilničarju, predno zapusti restavracijo, da je med njegovimi gosti znan tat površnikov. Gostilničar pokaže v svojem prvem razburjenju označenemu gostu vrata. Medtem pa sname pravi tat s kljuke površnik po nedolžnem obdolženega gosta, ga obleče in odide skozi druga vrata, medtem, ko se gostilničar in gost prepirata in ne pazita na obleko. Zločinec Tom Gerhard, ki je bil leta 1711. obočen v Tyburnu, je imel malega bolonjskega psička izučnega, da je z veliko spretnostjo iztrgal ljudem na cesti iz rok denarnico ter stekel z njo k svojemu gospodarju, ki ga je čakal na kakem oddaljenem prostoru. — V Berlinu so zločinci vlomili v neko prodajalno ter naložili v tri velike zaboje raznovrstnega blaga. Ker pa se je začelo svitati, je bila seveda težava, spraviti ukradenko blago brez vsakega suma iz trgovine na varen prostor. V zgodnjih jutranjih urah so našli plinove svetilke ter potegnili kvišku železne žaluzije na izloženih oknih. Nekateri izmed njih so obločeni v predpasnike pometali pred trgovino in umivali okna, medtem ko je nekdo drugi poiskal hitro primeren voz, na katerega so naložili blago. Na ta način niso vzbudili nobenega suma, ker je vsak mimoidoči mislil, da se je kljub zgodnji uri delo v trgovini že pričelo. Tatovi so srečno odnesli ukradenko blago. — Neka poljska grofica, ki se je večkrat vozila po železnici na Dunaj iz Krakova, v čigar bližini je imela svoje posestvo, je bila skoro vedno med potjo okradena. Nazadnje, pred kakimi petimi leti, ji je zmanjkalo iz dobro zaklenjenega kovčega dragocenosti za 30.000 kron. Policija je pregovorila grofico, naj zopet potuje po isti progi. Na železnico pa se je oddalo izredno velik kovčeg, čigar vrednost

je bila zelo visoka označena. V tem kovčegu pa je bil skrit to pot nek tajni policist. Nazadnje je bil detektiv med vožnjo, da seveda s vso lahkoto odpira ključavnice kovčega. Ko je odpiral pokrov, se je dvignil iz kovčega detektiv in pred njim je stal železniški sprevodnik, ki je imel ponarejeno ključce. — Neki čeli družini v malem mestu, ko se je vraila ponoči utrujena s plesne zabave, so tatovi pokradli vse dragocenosti in sploh vso obleko, naj je bila v omarah, ali pa sunaj kje po stolah, kakor tudi vse perilo. Iamod domačih se ni nihče zbudil in jutraj so morali ostati vsi v posteljah, ker niso imeli čisto nič obleči.

Telefonsku in brzajovna poročila.

Bančni provizorij v ogrskem državnem zboru.

O. — Budimpešta, 22. decembra. V ogrskem državnem zboru se je danes začela obravnavati o bančnem provizoriju.

Sprejem prestolonaslednika Frana Ferdinanda v Budimpešti.

M. — Budimpešta, 22. decembra. Zatrjuje se, da odpade pri dohodu prestolonaslednika Frana Ferdinanda v Budimpešto vsak oficijalni sprejem in sicer na izrečno željo prestolonaslednika samega. V Budimpešti pa se agitira med prebivalstvom, naj bi se mu priredile pri tej priliki ovacije.

Položaj na Hrvaškem.

O. — Zagreb, 22. decembra. Včeraj zvečer se je vršilo v banovi palači posvetovanje vseh sabsorskih strank z izjemo srbsko-hrvaške koalicije, da se pogovore o volitvi predsedništva v hrvaškem saboru. Ban dr. Tomašić je predlagal, da naj se za predsednika izvoli njegov prijatelj dr. Neumann. Banovi pristaši ter Radičeva seljaška stranka so izjavili, da so s dr. Neumannovo kandidatu zadovoljni, zastopniki krščanskih socialistov in Starčevićeve stranke pa so izjavili, da morajo prej sklicati svoje klube. Danes dopoldne se je vršila skupna konferenca Radičeve in krščanske-socijalne stranke.

Afera grofa Wolf - Metternicha.

S. — Dunaj, 22. decembra. Danes jutraj ob 7. je bil znani slepar grof Wolf - Metternich odpeljan v spremstvu dveh detektivov v Berlin. Voz se v prvem razredu.

Razprava proti ponarejevalcu dokumentov Vašiču.

M. — Belgrad, 22. decembra. Listi pozdravljajo prof. Masaryka, ki je prišel sem, da prisostvuje razpravi proti Višiču.

M. — Dunaj, 22. decembra. Ministrstvo zunanjih zadev je spravilo v dunajske liste vest, da je avstrijska kolonija v Belgradu ogrožena nad dejstvom, da se udeležijo prof. Masaryk kot zaupnik Vašičevega procesa. Kolonija je baje nameravala protestirati proti temu.

S. — Belgrad, 22. decembra. Profesor Masaryk je prišel sem ter žurnalizmom izjavil, da prej ko slej smatra avstrijskega poslanika grofa Forgacha za sokriveca pri celi Vašičevi aferi.

Nasilnosti ruske policije.

M. — Petrograd, 22. decembra. O nasilnosti policije v Odesi, o katerih smo že danes zjutraj poročali, so znane sedaj še sledeče podrobnosti. Policijski šef se je podal na vseučilišče z velikim spremstvom policajev, ki so imeli vsi nabasane samokrese v rokah. Ker se dijaki na njih zahtevo niso takoj razšli, je policija začela brezobzirno streljati. En dijak je bil takoj mrtev, mnogo pa ranjenih. V celem je 235 dijakov aretiranih.

Afera princa Maksa Saksanskega.

M. — Draždane, 22. decembra. V aferi princa Maksa Saksanskega je na vidiku nova senzacija. Privatni tajnik princa Maksa je namreč izjavil, da za princa Maksa še ni bil dosedaj radi napadov v raznih listih še nikak povod, dati direktni odgovor. S tem bi bilo rečeno, da princ Maks razstrošnega preklica ni storil. Železničarski štrajk na Francoskem definitivno končan.

M. — Pariz, 22. decembra. Sedaj je definitivno končan zadnji železničarski štrajk na Francoskem s tem, da je bilo v službo sprejeto še zadnjih 506 zaradi štrajka iz službe odslovljenih železničarjev.

Nesreča v rudniku.

M. — London, 22. decembra. Nesreča, o kateri smo že v današnjem jutranjem listu poročali, in ki se je pripetila v rudniku pri Boltonu, je velikanška. Vse rešilne akcije so onemogočene. V rovih je skoraj 300 delavcev od plamena in ognja uničenih. Ravnatelj rudnika izjavlja, da je povod eksplozije najbrž kaka nepravilnost pri vžiganju svetilk. Nikakega upanja ni, da bi bilo mogoče kakoga rudarja rešiti. Rešilne ekspedicije, ki

so se podale v rov, zaletajo vanj šip na mrtva trupla. Povod leže po rovu odtrgane roke, noge in glave. Kralj Jurj angleški je brzajovno izrazil svoje sožalje nad nesrečo.

M. — London, 22. decembra. O prizorih, ki so se odigrali pri prestrašenih delavcih ob času eksplozije, se poroča podrobneje. Bobnenje je bilo tako, da se je na mnogo milj daleč naokrog slišalo, kakor bobnenje lavine. Iz rova je švignil 30 metrov visok plamen. V dveh rovih je bilo ob času nesreče nad 800 delavcev. V enem rovu so bili vsi delavci takoj zasuti, iz drugega pa se jih je moglo še 440 rešiti. Kmalu na to, ko se je eksplozija prigradila, je rešilna akcija pričela s svojim delom. Najprej so v ta namen, da konstatirajo, ali je sploh varno spuščati se v rov in ali se ni bati nove nesreče, spustili v rov kanarčke, da se vidi, ali bodo prišli živ v nazaj na svetlo. Kanarčke so potegnili žive iz rova in zato se je takoj podala ekspedicija sama v rov. Dosedaj so spravili 12 mrtličev na svetlo. Ob vходу v rov se odigravajo strašni prizori. Jokajoče žene ponesrečenih rudarjev z otroci v naročju čakajo tamkaj in hočejo agnoscerati mrtlice. Na tisoče broječa množica se gnete okoli vhoda. Povsod vlada obupna žalost.

Razmerje strank na Angleškem.

M. — London, 22. decembra. Po končanih volitvah je konstatirano, da bo znašala vladna večina v parlamentu 126 glasov.

Gospodarstvo.

— Ogrska splošna hranilnica bo zvišala svoj akcijski kapital od 20 na 25 milijonov kron. Izdala bo 10.000 novih delnic po 500 K. Polovico delnic prevzamejo krogli, ki so s hranilnico v kupčijskih zvezah.

IX. mednarodni poljedelski kongres se bo vršil od 1. do 6. maja 1911 v Madridu. Češki odsek poljedelskega sveta razpošilja že programe (v francoskem jeziku) in jih pošilja zainteresentom, ki se zanje priplase.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavsek.

Zahvala.

Odbor »Dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem« si dovoljuje izreči tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so z denarnimi darili, s krasnimi dobrotami ali kakorkoli pripomogli k dobremu uspehu božičnice, ki je bila dne 18. t. m. in se prosi vse p. n. dobrotnike, da bi družstvu ohranili naklonjenost tudi za bodočnost.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1910.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300 m. Srednji tlačni tlak 736,9 mm

december	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetovi	nebo
21.	2. pop.	743,6	3,1	sl. svzh	jasno
	9. zv.	745,3	-0,9	"	megla
22.	7. zj.	746,4	-2,3	"	"

Srednja včerajšnja temperatura -0,3°, norm. -2,2°. Padavina v 24 urah 0,0 mm

Dne 27. grudnia t. l. se bode vršila prostovoljna prodaja posestva in premičnin

bivšega lastnika Josipa Čučka v Knežaku pri št. Petru na Notranjski. — V hiši je trgovina in gostilna.

4228 Janko Eržen.

Suha bukova drva

Trske, premog, oglje, briketi i. t. d.

najceneje pri trdkri 3436

ST. O. TAUSHER, Dunajaka cesta št. 47, — telefon štov. 152.

Potnika ali Zastopnika

(kristjana), ki je pri iskarnarjih-odjemalcih na Kranjskem, v Istri, na Hrvaškem in v Bosni z dokaznim uspehom uveden, išče za takoj 4149

veletrgovina z drogvami.

Ponudbe s sliko, prepiši izpričeval in navedeno zahteva plače pod »W. D. 6257« na naslov RUDOLF MOSSE, anonimna ekspedicija na Dunaju I., Sailerstr. 2.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom prebriske izgube naše ljubljene soproge oziroma sva-kinje, gospe

Marije Kunčič

kakor tudi za časteče spremstvo drage pokojnice k večnemu počitku izrekamo vsem sorodnikom prijateljem in znanem našo presrčno zahvalo. Posebej pa se zahvaljujemo sl. zadrugi gostilničarjev za spremstvo in darovalcem prelepih vencev.

V Ljubljani, 22. decembra 1910.

4231

Zahvali ostali.

Prvi slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Jako dobro ohranjen Redka prilika!

pianino

lep v glasu,

se ceno proda na voglu Sv. Petra ceste, vhod Radeckega ceste št. 2, I. nadst.

4230

Samo zanesljiv, spreten, trezen

zidarski polir

samski ali oženjen, nemščine in slovensčine zmožen v besedi in pisavi, se sprejme z januarjem 1911. Služba bi bila v nekem provinčnem mestu Stajerskega. — Ponudbe z navedbo zahteve plače na anončno ekspedicijo Edvard Braun na Dunaju I., Rotenturmstrasse 9.

4227

4197

Žagar

za žago na jarem (Vollgatter), ki dobro razume napenjati in brusiti, z dobrimi izpričevali se takoj sprejme.

Ponudbe pod »Gaterist« na upravnistvo »Slov. Naroda«.

4193

Prodajalica

za trgovino z mešanim blagom in pekovski pomočnik

se sprejmeta s 1. januarjem 1911. Plača po dogovoru 4226

Oferti na Ivana Arha, trgovca, Jesenice-Fuzine, Gorenjsko.

T. Mencinger, Ljubljana, Sv. Petra cesta

naznanja slavnemu občinstvu, da bode v petek, dne 23. in v soboto, dne 24. decembra prodajal sveže

ribe

iz Severnega morja

po sledečih cenah:

Vahnja, velike ribe brez glave	kg K 140
Vahnja, male ribe brez glave	» » 80
Cabljan	» » 1—
Morski losos	» » 1—
Kraker	» » 1—
Ostrižnica	» » 140
Angler	» » 150
Zlati ostrit	» » 90
Schollen	» » 150
Rdeči jezik	» » 180
Kamballa	» » 280

Na ta dneva se prodaja nadalje polenovka, popoln ma po kapucinskem načinu namočena kg à 72 v. Sveže morske ribe iz Jadranskega morja po navadnih cenah kakor vsak teden.

4233

na dom v Ljubljani:

dolga polena 1 seženj	K24—
1 m	» 12—
20 cm dolga, žagana in razsekana 1 seženj	» 29—
1 m	» 1450

Trske, premog, oglje, briketi i. t. d. najceneje pri trdkri 3436

ST. O. TAUSHER, Dunajaka cesta št. 47, — telefon štov. 152.

Potnika ali Zastopnika

(kristjana), ki je pri iskarnarjih-odjemalcih na Kranjskem, v Istri, na Hrvaškem in v Bosni z dokaznim uspehom uveden, išče za takoj 4149

veletrgovina z drogvami.

Ponudbe s sliko, prepiši izpričeval in navedeno zahteva plače pod »W. D. 6257« na naslov RUDOLF MOSSE, anonimna ekspedicija na Dunaju I., Sailerstr. 2.

Največja izbira božičnih daril!

4232

4193

Lasting in the "Narcotic" business.